

Hvem får bli psykolog?

Siri Erika Gullestad

PhD, professor, Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo

s.e.gullestad@psykologi.uio.no

Den viktigste grunnen til å endre opptaksordningen ved profesjonsstudiet i Oslo var ønsket om å skape en utdanning med bedre integrering av klinikk og ferdighetsopplæring. Det har vi oppnådd.

FLINK PIKE: Det er ikke bare de «erfaringsmale duksene» som kommer inn på profesjonsstudiet i Oslo. – Vi har et like stort mangfold blant studentene som før, skriver Siri Gullestad. Illustrasjon: YAY Micro

DEBATT: PROFESJONSSTUDIET

Kvalifiserte kandidater faller utenfor, og den skjeve kjønnsbalansen ved profesjonsstudiet i Oslo blir forsterket av de nye opptaksreglene, skrev Reidulf G. Watten i forrige nummer. Kjønnsbalansen har vært et problem lenge, svarer instituttleder Gullestad, og studiet rekrutterer fremdeles et mangfold av mennesker i ulike livsfaser.

En variant av innlegget er trykket i Universitas2. september 2009.

Professor Watten ved Høgskolen i Lillehammer kritiserer opptaksordningen ved profesjonsstudiet i psykologi i Oslo. Fra 2007 skjer opptaket via Samordna opptak (SO), og ikke lenger på grunnlag

av årsenheten i psykologi, som blant annet tilbys av Høgskolen i Lillehammer. Tilsvarende endring vurderes nå ved de andre universitetene. Det var to hovedgrunner til omleggingen. For det første var man lite fornøyd med årsenhet som opptaksgrunnlag, fordi denne hadde svært ulikt innhold ved de ulike læresteder. Det var ingen garanti for at studentene hadde lært det samme: Basalfagskompetansen var meget varierende, og studentene hadde også forskjellige fordypningsenheter. Første år på profesjonsstudiet måtte derfor delvis gjenta årsstudiet for å sikre likt kunnskapsgrunnlag. En nylig utarbeidet rapport fra Universitetet i Bergen som sammenlikner innhold i årsenheter i Norge, viser at i tillegg til betydelig variasjon i innhold er det også store ulikheter når det gjelder vurderingsformer. Dette skaper ulikhet i konkurransevilkår for studenter fra de ulike lærestedene, og dermed urettferdighet – et hensyn som står i sentrum av Wattens argumentasjon.

Forberedes til behandlerrollen

Den viktigste grunnen til å endre opptaksordningen var imidlertid ønsket om å skape en profesjonsutdanning med bedre integrering av klinikk og ferdighetsopplæring, med en tidligere profesjonsretting for studentene. Vi ønsket et sammenhengende studieløp på seks år på universitetsnivå, for å oppnå best mulig kvalitet i profesjonsutdanningen – i tråd med unntaket som profesjonsutdanningene i psykologi, medisin og veterinærmedisin fikk fra Bologna-prosessen krav om fem års studieløp.

Det er ikke riktig, som Watten skriver, at profesjonsstudentenes første år er identisk med årsstudiet. Selv om noe forelesningsbasert undervisning er felles, har profesjonsstudentene fra første dag særskilte seminarer (ferdighetsopplæring, etikk) som forbereder dem på rollen som profesjonell behandler.

Kjønnskjevheten har andre årsaker

Er det «de flinke kvinnene» med toppkarakterer fra videregående som nå kommer inn på psykologi? Det var klar sammenheng mellom karakterer fra videregående og opptak til profesjonsstudiet også tidligere. At vi rekrutterer de flinke, er således ikke noe nytt. Når det gjelder kvinneandelen, deler jeg Wattens bekymring. Problemet er imidlertid ikke nytt – skjevheten oppstod under den opptaksordningen som Watten forsvarer (men har sannsynligvis lite med opptaksordningen å gjøre). Problemet er heller ikke spesifikt for psykologi i Oslo, men gjelder som kjent de fleste helseprofesjoner. Den skjeve kjønnsrekrutteringen tas imidlertid nå på alvor, og tiltak vurderes.

Mangfold og rettigheter

Samordna opptak innebærer imidlertid opptak også ut fra tilleggspoeng, og det er ikke bare de «erfaringsmale dukkene» som kommer inn. Erfaringen fra Oslo er at vi har et like stort mangfold blant studentene som før, med yrkesliv (sykepleier, fysioterapeut, politi osv.) og livserfaring bak seg, mange godt voksne. Når det gjelder bekymring om frafall, har vi nå data fra fem semestre. Ingenting tyder på større frafall enn med gammel ordning.

Også med årsenhet som opptaksgrunnlag var konkurransen knivskarp. Resultatet var at de fleste tok eksamener om igjen. Mange tok årsenheten tre ganger – en sløsing med ressurser og ikke nødvendigvis en garanti for å rekruttere de beste. Ingen opptaksordning kan garantere full rettferdighet. Å snakke om «krenkelse av studierettigheter», slik Watten gjør, synes imidlertid dramatisk. Det er ingen menneskerett å komme inn på et profesjonsstudium.

s.e.gullestad@psykologi.uio.no